

افغانستانده مطبوعات تاریخی رسمی صورتده، امیر شیر علی خان حکمدارلیگی پیتی ده «شمس النهار» ناملی جریده نینگ نشرگه ایتیلیشی بیلن باشلنسه هم، انه شو دولتی مطبوعات اون تور تینچی شمسی هجری عصر نینگ بیرینچی رُبعی نینگ سونگی گه چه، فقط گینه اولکه پایتختی بولگج کابل ده خاص بیر نرسه گه ایله نیب کیتگن ایدی. شوکی محمود طرزی محرریتی آستیده کابل ده اوز ایش و فعالیتینی باشلگن «سراج الاخبار» ۱۲۹۰ نچی هجری شمسی بیل نینگ میزان آیی، اکتوبر ۱۹۱۱ موقوت نشریه سی، همده «امان افغان»، (۲۲ حمل ۱۲۹۸ هجری - ۱۲ اپریل ۱۹۱۹) نشریه سی هم انه شو وضعیت گه ایگه ایدی.

بیراق میلادی ۱۹۲۹ نچی، شمسی هجری ۱۳۰۸ نچی ییل، نادرخان قدرت گه ایریشی بیلن مرکزدن آرتیق بعضی بیر ولایت لرده هم اوشبو دولتی مطبوعات، کیچیک چاپ ماشین و اوسکینه لر ایش گه توشیشی بیلن اوز فعالیتی نی باشله دی. ظاهر شاه حاکمیت گه ایریشی بیلن میلادی ۱۹۳۳، شمسی هجری ۱۳۱۲ ییل زمان تقاضاسی گه اساساً زمانوی عامه اخبارات واسطه لری نینگ رواج و رونقی اوچون بیر خیل ینگ زمینه لر یره تیلدی.

مسلط حکومت تیلی بولگچ عاموی اخبارات واسطه لری اوز ایش و فعالیتی نی کینگه تیریش دوامی ده هجری شمسی ۱۴ نچی عصر نینگ بیرینچی رُبعی گه چه کابل و نیچه شهر نینگ چیگره سی گه قمه لیب قالگن دولتی مطبوعات، اولکه نینگ تورلی ولایت لری ده، دولتی باسمه خانه لر قوریلش بیلن اولکه مقیاسی ده رواج تاپه باشله دی. لیکن، مطبوعات عموم صورت ده شو دورلرده فقط گینه دولت سیاستی نی تبلیغ قیلو وچی یگانه واسطه سنه لیب، حاکم سیاسی توزوم منفعتی گه خدمت قیلر ایدی.

دولت رسمی تشکیلاتی شودورلرده بوتونله ی پشتوله شیب کیتگن بولسه هم، لیکن پشتو تیلی یانی گه دری تیلی مطبوعات ده رسمی تیل صفتی ده اوزیگه خاص اورین گه ایگه ایدی. دیمک، شو دورلرده پشتو تیلی نی افغانستان نینگ معارف، اداری و نظامی تشکیلاتی ده حاکم تیل گه ایله تیریش همده اونینگ رُشد و تکامل ایتیشی اوچون دولت رسمی لری تمانیدن، بی ملال کتته هزینه لر خرج ایتیلر ایدی.

لیکن اولکه میزده حیات کیچیرو وچی باشقه اتنیکی تشکیل لر، جمله دن تورک - اوزبیک خلقی نینگ اوسمیر تیل و ادبیاتی نی اونیب - اوستیریش اوچون نه یلغوز قوله ی زمینه یره تیلمه دی، بلکه اوشبو تیل نی رسمی اداره لر، همده تعلیمی و تحصیلی بیلیم درگاه لری دن هیده ب، تورکی زبان اهالی اوچون آنه تیل لری ده اوقیش - یازیش قطغان ایتیلدی، شونینگ دیک اوزبیک - تورکمن تیل لری ده بولگن نادر قولیازمه نسخه لر، بیتیک تاش لر و تاریخی - مدنی یادگار لیک لر ظاهر شاه نینگ استبدادی سیاستی گه اساساً یوقه تیله باشله دی.

البته شونده‌ی بیر آغیر وضعیت‌ده افغانستان‌ده‌گی تورک- اوزبیک خلقی اوچون، مدنی حیات ساحه‌لری‌ده، جمله‌دن عاموی اخبارات واسطه‌لری بویچه، دولت رسمی‌لری تمانیدن قه‌ی درجه‌ده امکانیت یره‌تیب بیرلیشی اوزیدن اوزی معلوم.

میلا‌دی ۱۹۷۷ نچی شمسی هجری ۱۳۵۷ نچی ییل‌ده ثور آی‌نینگ حربی کودتاسی‌دن کین، رسمی صورت‌ده اولکه‌نینگ آنه یاسا (اساسی قانونی‌ده، محکوم ملیت‌لر قطاری‌ده، تورک- اوزبیک تیل و ادبیاتی اوچون هم معلوم درجه‌ده، مثبت ادیم‌لر کوتاریلیب و بعضی بیر فرهنگی یوتوق‌لر قول‌گه کیله باشله‌دی. شو وقت‌لرده اوزبیک تیلی‌ده «یولدوز» جریده‌سی مطبوعاتی فعالیت‌گه باشله‌ب، کین تورکمن تیلی‌ده «گوراش» ناملی جریده هم چاپ زمینه‌سینی تاپدی. شونینگ‌دیک عاموی اخبارات واسطه‌سی بولمیش افغانستان دولتی رادیو- تلویزیونی آرقه‌لی هم، باشقه کیچیک اتنیکی تشکیل‌لر قطاری‌ده تورک- اوزبیک تیلی‌ده هم رادیو آرقه‌لی وقت اجره‌تیلیش‌دن آشه، اولکه‌نینگ معارف و تحصیلی قسم‌لری‌ده بعضی بیر کوز‌گه کورینرلی فرهنگی حرکت‌لر یولگه تشله‌ندی، لیکن اوشبو ایش‌لر تولیق صورت‌ده ایزیلیب- یینچیلگن بیر بای فرهنگ‌نی رواج و رونق تاپیب، قیته تیرغیزیش اوچون بیترلی ای‌مس ایدی.

شو کبی انه شو دورده دولتی سیستم‌لری بیر بولمیش افغانستان و اورته آسیا جمهوریت‌لری جمله‌دن ساویت اوزبیکستانی بیلن مدنی علاقه‌لر قوریلیب، تورک- اوزبیک ضیالی‌لری اوچون تشقی مملکت‌لرده بیلیم آلیش و تحصیل اوچون قوله‌ی زمینه‌سی یره‌تیلدی. هجری ۱۳۵۷ ییلدن باشله‌ب، ۱۳۶۹ نچی ییل‌گه‌قدر، یولدوز جریده‌سی‌دن بولک، اوزبیک تیلی‌ده باشقه بیر رسمی جریده و مجله آچیلگن بولمسه هم، افغانستان مرکزی، کابل‌دن باشله‌ب تورلی شهر و ولایت‌لرده باسیلیب چیه‌دیگن دولتی نشریه‌لر ترکیبی‌ده، جمله‌دن فاریاب، جوزجان، بیدار و... روزنامه و جریده، همده ملیت‌های برادر، عرفان، فرهنگ مردم، ژوندون و... مجله‌لری آرقه‌لی اوزبیک تیلی‌ده نشرات بولر

ایدی. ۱۳۸۱ ییل افغانستان ده طالبان دهشتلی حاکمیتی آغدیریلیب، بیرلشگن ملت لر تشکیلاتی تشبثی ده ینگى انتقالی حاکمیت قوریلشی بیلن ۱۳۸۲ ییل ده ینگى آنه یاسا تصویب بولیب چیقدی. آنه یاساگه قید ایتلیب اوتگن ماده لر حکمی گه اساساً مملکت ده سوز و مطبوعات ایرکین لیگی تأمینله نیب، اعلان ایتیلدی.

اوشبو سیاست حکم لری نینگ یاروغلیگی ده، مملکت ده اونلَب و یوزلَب عاموی اخبارات واسطه لری سنه لمیش رادیو- تلویزیون، جریده، مجله، آی لیک، روزنامه، فصلنامه و موقوت و غیر موقوت نشریه لر مطبوعاتی فعالیت گه باشله دی. بیز اوشبو مقاله آرقه لی اخیرگی بیر عصر دوامی ده نشردن چیقیب، فعالیت لری توخته گن، همده نشراتی دوام ایتیب کیله دیگن چاپی عاموی اخبارات واسطه لرینی بو بیرده سنه ب اوتیب، عزیز اوقو وچی لرنی اولر بیلن تانیشتیریش تیت ده میز:-

یولدوز جریده سی: افغانستان ده ۱۳۵۷ ییل ثور آی نینگ سیاسی اوزگیشی دن کین مملکت ده گی اوزبیک

خلقی نینگ مدنی- تاریخی ده ایلک بولیب، مطبوعاتی حیات گه باشله گن یولدوز جریده سی نینگ بیرینچی سان،

حرمتملی محمد امین اوچقون باش محررلیگی ده ۱۳۵۷ ییل سرطان آیی نینگ (۲۴) کابلده افغانستان دولتی تشکیلاتی ده ینگى دن آچیلگن قوم و قبیله لر وزارتى چوکاتى ده اوز اورگانیک فعالیتى نی باشله دی. هجرى ۱۳۵۹ نچى ییل آیخان بیانی یولدوز جریده سی نینگ مدیرى بولدی. ۱۳۶۳ ییل نینگ آخرلری ده بو جریده تشکیلاتى بلخ ولایتى گه کوچیریلدی. ۱۳۶۴ ییل دن باشله ب ۱۳۶۹ نچى ییل گه چه حرمتملی عبدالله روین یولدوز جریده سی نینگ باش محرریتى ده وظیفه بجریب، کتته فرهنگى خدمت لر بجریش گه امکائیت تاپدی، انه شو وقت لرده اوشبو جریده نینگ عادى نشراتى یانى ده امیر علیشیر نوایى نینگ (مجالس النفایس، لسان الطیر، نظم الجواهر) و شاه مشرب دیوانى نینگ متنى، اوشبو جریده آرقلی نشر ایتلدى. شو وقت ده یولدوز (بیش مینگ تیراژ) ده تورت صفحه لیک اخبارى کاغذده چاپ بولیب، مزارشریف دن آرتیق، جوزجان، سرپل، فاریاب، اندخوی، آقچه، قندوز، تخار و سمنگان ده بیر و هوایى دولتی ترانسپورت آرقلی یاریلیب ترقله لر ایدی. هجرى ۱۳۷۹ ییل افغانستان ده دکتور نجیب الله حاکمیتى تونتریلیشى و مجاهدلر حاکمیتى اورنه تیلیشى بیلن، تورلی ولایت و منطقه لر ارتباطى، کابل ده مرکز لشگن کوچ سیز دولت بیلن اوزیلیب، شمالی ولایت لر افغانستان ملی اسلامى جنبشى قولی گه اوتدی.

شو دورده یولدوز جریده سی نینگ تشکیلاتى مادى قینچى لیک لر گه دوچ کیلیب، بیر آز مدت فعالیتى توخته ب قالدی و کین بیر خیل اوزیک ضیالی لری تشبى بیلن، ینه ده فعالیت گه باشله ب، حرمتملی نورالله آلتای- اونینگ باش محررى صفتى ده تعیین لندی، یولدوز گستنرى چاپى تخنیکى ده کتابچه شکلى ده ایگى یوز تیراژده نشر بولر ایدی و...

قویاش فصلنامه سی: اوشبو فصلنامه نینگ بیرینچى سانى ۱۳۷۱ ییلنى حوت آیى ده فاریاب ولایتى مرکزى

بولگچ، میمنه شهریده گى فاریاب ولایتى، امیر علیشیر نوایى فرهنگى انجمنى تمانیدن، حرمتملی سید تاج الدین تاشقین بهایی باش محرریتى و محمد کاظم امینى اهتمامى ده، میمنه شهرى نینگ احساس لى فرهنگ سیور کیمسه لری

خرجاتی بیلن، بیر مینګ تیراژده فاریاب دولتی باسمه‌خانه‌سی‌ده نسردهن چیقہ باشله‌دی. قویاش فصلنامه‌سی نینگ بیرینچی، اوچینچی و تورتنیچی سانی محمد کاظم امینی باش محرریتی آستیده فاریاب دولتی باسمه‌خانه‌سی‌ده گستتری شکل‌ده باسیلیب چیقدی و مالی امکانیت بولمس لیگی سببلی مطبوعاتی فعالیتی اوز یکونینگه ییتتی.

توغری یول: اوشبو مجله بلخ ولایتی، امیر علیشیر نوایی فرهنگی انجمنی نینگ اوزبیک و تورکمن تیل‌لری‌ده چیقهدیگن ایگی- اوچ آی لیک علمی- تحقیقی و ادبی مجله‌سی بولیب، بیرینچی سانی ۱۳۷۱ ییل نینگ سنبله آیی‌ده، حرمتلی عبدالله رویین باش محررلیگی‌ده، بلخ دولتی مطبعه‌سی‌ده، نشرگه چیقہ باشله‌دی.

کین توغری یول نینگ ایکینجی، اوچینچی، تورتنیچی، بیشینچی و... سان‌لری پوهنمل سید محمد عالم لیب باش محررلیگی‌ده، امیر علیشیر نوایی حضرت‌لری نامیده‌گی باسمه‌خانه‌ده، افغانستان ملی اسلامی جنبشی نینگ سیاسی مرکزی بولگچ مزارشریف‌ده، نشر بولر ایدی. اوشبو فصلنامه‌نینگ ایشی بیش ساندن کین تورلی قیینچی لیک‌لر جمله‌دن اقتصادی و اداری تشکیلات بولمس لیگی سببلی، اوزی نینگ اورگانیک مطبوعاتی فعالیتی‌نی دوام ایتتیره آلمس‌دن، بوتوله‌ی نسردهن قالدی.

یاغدو مجله‌سی: اوشبو فصلنامه امیر علیشیر نوایی فرهنگی انجمنی، مرکزی شوراسی نینگ نشریه‌سی بولیب، بیرینچی سانی ۱۳۷۴ ییل جوزا آیی‌ده پوهنمل سید محمد عالم لیب باش محرریتی‌ده، گستتری شکل‌ده اوز مطبوعاتی حیاتی‌گه باشله‌دی. البته بو فصلنامه‌نی مطبوعاتی فعالیت قیله آلمس لیگی‌نی اساسی سببی مالی امکانیت یوق لیگی تشکیل بیره ایدی.

چاوش مجله‌سی: بو مجله نینگ بیرینچی سانی ۱۳۷۸ نجی ییل نینگ اسد و سنبله آی‌لری‌ده، شمال ولایت‌لری طالبان گروهی‌گه ساتیلیب و اولرنینگ دهشتلی استیلاسی‌دن کین، (تورکستان افغانیه) شمال

ولایت لریدن، پاکستان گه بدرغه بولیب بارگن ضیالی و قلم کشرلر واسطه سی ده، امیر علی شیر نوایی فرهنگی انجمنی نینگ مرکزی شوراسی نامیدن پشاور شهریده نشر ایتله باشله دی. اونینگ باش محرری حرمتلی رحیم ابراهیم و اورین باسری محمد عالم کوهکن ایدی. چاووش نینگ عمومی تیراژی بیش یوزته بولیب تورت تیل (اوزبیک، ترکمن، دری و پشتو) تیل لری ده هر ایگی آی ده بیر سان نشر بولر ایدی. چاووش نینگ مالی خرجاتی، پاکستان همده سعودی عربستان ده مهاجر بولگن افغانستان لیک تورکتبار مهاجرلر تمانیدن، یاردم بولر ایدی. اوشبو مجله نینگ بیرینچی و ایگینچی سانی، سعودی عربستان ده گی احساس لی تاجر حاجی کریم نظر فاریابی مادی یاردمی بیلن چاپ بولدی. چاووش مجله سی دن آلتی سان نشر بولیب قریب بیر یریم ییل بدرغه لیک ده اوز حیاتی گه دوام بیردی. کین ۱۳۷۹ ییل نینگ میزان - عقرب آی لری ده اوزی نینگ بیشینچی و آلتینچی سان لری گه یتگچ، اونینگ مطبوعاتی فعالیتی ایریم مادی قینچی لیک سببلی، بوتونله ی توخته ب قالدی.

اولوس: اوشبو ایگی هفته لیک (بیر آی ده ایگی مرته نشر بوله دیگن) جریده نینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۱ ییل نینگ دلو آبی ده، مزار شریف ده میرزا اولوغ بیک فرهنگی انجمنی نامیدن، حرمتلی انجنیر احمد امتیازی و هدایت الله هدایت باش محرریتی ده تورت صفحه لیک کیچیک قطع و صحافت ده بیر مینگ تیراژ چاپ بولدی. اوشبو جریده مزار شریف دن آرتیق فاریاب، سرپل و جوزجان ولایت لری ده ترقه لر ایدی. کین ایگی هفته نامه بولگن اولوس مادی و اداری قینچی لیک لر طفیلی آی لیک بولیب، اوزبیک - تورکمن و دری تیل لری ده نشرات قیلر ایدی، اولوس نشریه سی نینگ خرجاتی امتیاز ایگه سی تمانیدن تیارلنر ایدی. اولوس جریده سی (۷۰) سانی گه یتگچ ۱۳۸۶ ییل دن بویان نشردن قالب، اونینگ فعالیتی توخته لیشی نی اساسی سببلی، مسوول مدیری نینگ کابل ده ینگ وظیفه گه کیریشی دیب ایتله دی.

بیلگی هفته لیگی: اوزبیک تیلیده گی اوشبو هفته لیک افغانستان ده طالبان دهشتلی حاکمیتی آغدی ریلیشی دن

کین، اولکه مرکزی، کابل شهری ده استقامت قیلیب تورگن اوزبیک ضیالی و تورلی بیلیم یورت لری ده، تحصیل قیلیب تورگن محصل و اوقو وچی لر همده بی بی سی رادیوسی نینگ اوزبیکچه دستوری ده خدمت ده بولگن ییگی تر تمانیدن ایش گه باشله ب، بیرینچی سانی ۱۳۸۴ ییل نینگ ۲۲ میزانی ده، حرمتلی فضل احمد بورگیت امتیاز و دکتور هارون هاریمس باش محرریتی ده، عالی قطع و صحافت بیلن تورت کتته صفحه گه مصور شکل ده، ایگی مینگ تیراژده چاپ بولیب، خرجاتی نینگ اساسی قسمنی فاریاب و تخار ولایت لری دن توله نگن فرهنگ سیور اهالی نینگ، مادی یاردمی، تشکیل بیره ایدی.

بیلگی جریده سی نینگ دفتری کابل شهری نینگ کارته چهار منطقه سی ده بولیب. باسیم دن چیقگن دن کین،

شمالی ولایت لر جمله دن تخار، بدخشان، سمنگان، بلخ، جوزجان، سرپل، اندخوی، میمنه ده بیاریلیب ساتیلر ایدی.

بیلگی هفته لیگی نینگ مطبوعاتی فعالیتی (۴۰) سان دن کین ۱۳۸۶ ییل، حمل آبی نینگ (۱۹) ده توخته لیب قالدی.

اوشبو هفته لیک نینگ نشراتی بیر ییل و سیکیز آی دن کین ۱۳۸۸ نچی ییل نینگ قوس آبی ده قیته دن باشله نیب و

ایگینچی باسقیچی گه قدم قویب اونینگ (۴۱) نچی سانی چاپ ایتلدی.

تخارستان کوزگوسی: اوشبو جریده اولده هر ایگی هفته ده بیر سان چیقهریلیب، حاضر ایسه هر آی ده بیر

سان ترقه له دی. اونینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۶ ییل، ثور آی نینگ (۲۶) نچی سی ده حرمتلی فضل احمد بورگیت امتیازی و دکتور نصرالله قاضی زاده باش محرریتی ده، بیر مینگ تیراژ بیلن (A3) صفحه ده، کابل شهری ده چاپ بولیب، کین تخار ولایتی ده بیاریله ردی.

تخارستان کوزگوسی دن حاضر گه چه اون سان چاپ بولیب، اونینگ مالی خرجاتی، امتیاز ایگه سی همده تخار ولایتی نینگ بعضی بیر فرهنگ سیور کیمسه لری تمانیدن تیارلنه دی.

کوزگو جریده سی: اوشبو جریده نینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۶ ییل نینگ جوزا آی ده پوهندوی سید محمد

عالم لیب باش محرریتی و دکتور محمد هارون تورانی امتیازی بیلن مزار شریف ده چاپ ایتیلیب، کین میمنه شهری گه ترقه تیلهر ایدی. کوزگونینگ تیراژی بیر مینگ نسخه بولیب تورت صفحه گه کتته قطع و صحافت بیلن صورت لی شکل ده نشر بولهر ایدی، اونینگ ایگینچی و اوچینچی سانلری سید محمد انور انیق محرریتی آستیده

چاپ ایتیلیب، خرجاتی میمنه شهریده گی بیر خیل فرهنگ سیور ضیالی لر تمانیدن برابرلنر ایدی. اوشبو جریده نینگ عادی فعالیتی توخته لیشی گه اساسی سبب، امتیاز ایگه سی نینگ پرواسیزلیگی دیب ایتله دی.

کوره ش گاهنامه سی: کوره ش نینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۶ نچی ییل نینگ اسد آیی، محمد رسول اورتاق امتیاز و محررتی همده محمد نسیم رحمانی اورین باسرلیگی ده (یگیتر لری اوی- اندیشه سی نینگ عکس ایتیرووچی) سی صفتی ده میمنه شهریده، چاپ دن چیقہ باشله دی. اوشبو گاهنامه مزار شریف و میمنه شهرلری ده گی عالی اوقوو یورت لرده بیلیم آلیب تورگن اوقووچی لر نینگ مادی یاردمی بیلن اوز مطبوعاتی فعالیتی نی آله آلیب باریب، حاضر گه چه (۱۷) سان چاپ ایتیلگن.

ایشانچ: اوشبو آی لیک جریده نینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۶ نچی ییل نینگ میزان آیی ده، سید محمد نعیم اویغون باش محررتی و احمد فیروز کریمی امتیازی ده، میمنه شهریده اوز مطبوعاتی فعالیتی نی باشله ب، هر آی گه بیر سان A3 شکل ده دری و اوزبیک تیل لری ده، بیر مینگ تیراژ ده چاپ ایتله دی.

ایشانچ نینگ مادی خرجاتی، میمنه شهریده نینگ بیر خیل ضیالی لری تمانیدن تأمینله دی. اوشبو جریده هم میمنه شهریده زمانوی چاپ سیستمی موجود بولمس لیگی طفیلی، مزار شریف ده چاپ بولیب، کین میمنه گه کیلتیریلیب ترقه له دی.

میمنه: اوشبو جریده نینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۶ ییل میزان آیی، محمد کاظم امینی امتیاز و باش محررلیگی ده، میمنه شهریده نشر گه چیقہ باشله دی. میمنه جریده سی هم هر آیی ده بیر سان، تورت کیچیک صفحه لرده دری و اوزبیک تیل لری ده نشر ایتیلیب، اونینگ مالی هزینه سی باش محرر تمانیدن برابرلنر دی. اوشبو آی لیک جریده اوزبیک و دری تیل لری ده ترقه لیب حاضر گه چه (۱۷) سانی چیقن.

ایلدیز: اوشبو جریده نینگ بیرینچی سانى ۱۳۸۷ ییل، سرطان آی ده مزار شریف شهرى ده نشر گه چيقه باشله گن. ایلدیز بلخ ولایتی، مزار شریف ده جایلشگن ایریم عالی او قوو یورت لر محصل لری واسطه سی ده (متفکر یاش لر فرهنگى انجمنی) نامیدن، شمال ولایت لری نینگ بیر خیل فرهنگ سیور اهالی سی نینگ مالی یاردمی بیلن نشر بوله دی. ایلدیز نینگ مسوؤل مدیری حرمتلی سید فرید بهرامی، باش محرری عنایت الله شهیر و امتیاز ایگه سی دیر.

نوایی: اوشبو آی لیک جریده نینگ بیرینچی سانى، ۱۳۸۷ نچی ییل نینگ سنبله آی دن مزار شریف شهرى ده چاپ دن چیقدی. اونینگ مسوؤل مدیری عبدالوهاب توره زاده، باش محرری محمد هاشم همدم، امتیاز ایگه سی افغانستان ییگیت لر جنبشی نینگ بلخ ده گى ولایتی شوراسی دیر. اوشبو آی لیک درى و اوزبیک تیل لری ده A3 شکل ده چاپ ایتله دی.

وطنداران (وطنداش لر): اوشبو هفته لیک سیاسى، اجتماعى و فرهنگى جریده ۱۳۸۵ ییل ده اطلاعات و فرهنگ وزیر لیگى نینگ، ترقه تیش ریاستی چوکاتی ده مطبوعاتى ایش باشله ب، اوزبیکچه قسم نینگ مدیرى حرمتلی امان الله رحیمی دیر. اوشبو جریده بیر مینگ تیراژ ده، آزادى باسه خانه سی ده، اخبارى کاغذ بیلن، تورت بیت ده، کتته قطع صحافت بیلن کابل ده چاپ ایتلیب، سونگره شمالی ولایت لرده پسته آرقه لی بیار یله دی. حاضر گه چه اوندن (۱۱۸) سان نشر دن چیققن.

ایزگو - تویغو: اوشبو آی لیک جریده ۱۳۸۶ نچی ییل جوزجان ولایتی ده تأسیس ایتلدى. دیمک اوشبو آی لیک مزار شریف شهرى ده قوریلگن، ظهیرالدین محمد بابر نامیده گى فرهنگى انجمن، ولایتی شوراسی نینگ اختصاصی نشریه سی بولیب. حرمتلی سید سراج الدین قانع باش محرریتى ده A3 اولچا ووده، بیش یوز تیراژ ده، تورت بیت ده، اوزبیک و درى تیل لری ده چاپ ایتله دی.

آیدین مجله‌سی: افغانستان ده ینگی آنه یاسا (اساسی قانون) یوتوقلری دن سنه لمیش سوز و مطبوعات

ایرکین لیگی دن فایده له نیب، اوز مطبوعاتی حیاتی گه باشله گن اوز بیگ تیلی ده گی ایلک مجله بولیب، ۱۳۸۷ نچی پیل نینگ حمل آیی دن باشله ب کابل شهری ده چیه باشله دی. آیدین آی لیک مجله‌سی، آیدین افغانستان فرهنگی انجمنی نینگ اختصاصی ترقه تمه‌سی بولیب حرمتلی عبدالرحیم معصومی باش محرریتی ده چاپ بوله دی. اوشبو مجله کابل ده گی افغان مسلکی باسمه خانه‌سی ده بیش یوز تیراژده رنگلی، مقوا شکل ده، چیرایی قطع و صحافت بیلن اوز بیگ و دری تیل لری ده (۳۵-۴۵) بیت لرده تحریر هیاتی نظری آستیده (فرهنگی، اجتماعی و ادبی) موضوع لر گه عاید، باسیلیب چیه دی. آیدین مجله‌سی حاضرگی افغانستان دگی تورک مطبوعاتی ده، اوز بیگ تیلی ده گی یلغوز مجله صفتی ده کابل دن آرتیق شمال ولایت لری ده بیاریلیب توزیع بوله دی. مجله نینگ دفتری کابل شهری نینگ جمال مینه‌سی، محمدیه مسجدی نینگ قاشی ده جایلشکن.

آیدین سرپل: اوشبو آی لیک ۱۳۸۴ نچی ییل پوهیالی عبدالغفور دستیار باش محررلیگی ده، آیدین افغانستان

فرهنگی انجمنی (سرپل ولایتی آیدین یوکسک اورگه نیش مرکزی) تمانیدن، ایلک ولایتی نشریه صفتی ده چیه باشله دی. آیدین سرپل (A3) اولچا ووده اوزبیک-دری تیل لری ده چاپ ایتله دی.

آیدین اندخوی: اوشبو آی لیک ۱۳۸۵ نچی ییل، حرمتلی عبدالاحد حقیار باش محررلیگی و امیر حمزه

خلیق اورین باسرلیگی ده، آیدین افغانستان فرهنگی انجمنی (اندخوی اولوسواللیگی آیدین یوکسک اورگه نیش مرکزی) تمانیدن تأسیس ایتلیدی. آیدین اندخوی آی لگی (A3) اولچا ووده، تورت بیت ده، اوزبیک-دری تیل لری ده چاپ ایتله دی.

آیدین فاریاب: اوشبو هفته لیک جریده هم آیدین افغانستان فرهنگي انجمنی (فاریاب ولایتي آیدین

یوکسک اورگنیش مرکزی) تمانیدن حرمتلی احمد الله عرب باش محررتی و نظر محمد رضوانی

اورین باسرلیگی ده، بیش یوز تیراژده نشر بوله دی. اوشبو هفته لیک دن حاضر گه چه (۵۱) سان باسیلیب چیقن.

آیدین تالقان: اوشبو جریده هر آی ده بیر سان، آیدین افغانستان فرهنگي انجمنی (تالقان ولایتي آیدین

یوکسک اورگنیش مرکزی) تمانیدن (A3) اولچا ووده، تورت بیت ده، حرمتلی انجنیر عبدالمناف فیضی باش

محررتی ده، تالقان شهری، تخار ولایتي ده چاپ ایتله دی. بو آی لیک جریده ۱۳۸۶ نچی ییل نینگ حوت آی دن

باشله ب اوز مطبوعاتی فعالیتی گه باشله ب، اوزیک و دری تیل لری ده نشر بوله دی.

آق یول گاهنامه سی: اوشبو ادبی، فرهنگي و اجتماعی گاهنامه نینگ امتیاز ایگه سی عزت الله کیغام، مسوؤل

مدیری نوراحمد یورت داش، باش محرری بهرام بیرم بولیب، اونینگ بیرینچی سانی ۱۳۸۸ نچی ییل (ثور آی نینگ

۱۲ سی) کابل شهری ده چاپ دن چیقه باشله دی. اوشبو گاهنامه اوزیک و دری تیل لری ده نشرات بیریب، تورت

صحیفه ده، تحریری کاغذده کتته قطع صحافت بیلن نشر ایتله دی.

بولاق: اوشبو اجتماعی و فرهنگی آی لیک، بلخ بیلیم یورتی، تیل و ادبیات فاکولته سی، اوزبیک بولیمی نینگ اختصاصی نشریه سی بولیب، بلخ اوقویورتی ده گی اوزبیک طلبه لری نینگ خراجاتی بیلن چاپ بوله دی. بولاق آی لیگی نینگ بیرینچی سان ۱۳۸۷ نچی ییل دلو آیی ده، ابومسلم تلاش باش محرریتی و عبدالوکیل راشد اورین باسرلیگی ده چیقہ باشله ب، (A3) سائزده، بیر مینگ تیراژ بیلن تورت بیت ده ترقه له دی.

ایپک یولی: اوشبو فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و انتقادی آی لیک نینگ بیرینچی سان ۱۳۸۸ نچی ییل، سرطان آیی، شبرغان شهری ده چیقہ باشله ب، اونینگ امتیاز ایگه سی احمد یما زارع و باش محرری احمد جواد زارع دیر. ایپک یولی آی لیگی. (A3) سائزده، هر آیی ده ایگی مینگ تیراژ بیلن ترقه لیب، مزارشریف و میمنه شهرلری ده هم یوباریله دی.

تورکمن تیلی ده چاپ ایتله دیگن نشریه لر

گوره ش جریده سی: اوشبو هفته لیک افغانستان ده (میلادی ۱۹۷۸ نچی ییل) مارکسیستی کودتاسی یوز بیرگن دن کین، قوم لر و قبیله لر وزارتتی تشکیلاتی ده اوز مطبوعاتی فعالیتی نی باشله ب اونینگ باش محرریتی لوازمی ده محمد صدیق امینی ایش بجره ر ایدی، گوراش کین جوزجان ولایتی ده کوچیریلدی.

گونش فصلنامه سی: تورکمن تیلی ده گی اوشبو مجله ۱۳۷۷ نچی ییل نینگ حمل آیی دن نشرات گه باشله ب حاضر گه چه اوندن (۳۵) سان نشر بولگن. گونش فرهنگ، تاریخ و اجتماعی تورموش گه عاید فصلنامه مجله بولیب، اونینگ اساسچی و باش محرری حرمتلی عبدالمجید توران و مسوول مدیری محمد صدیق امینی دیر. اوشبو فصلنامه افغانستان تورکمن لر فرهنگی انجمنی نینگ نشریه سی بولیب، ۵۰ بیت ده مقوا و رنگلی شکل ده، چیرایی قطع و صحافت بیلن تورکمن و دری تیل لری ده چاپ ایتله دی.

گوش هفته‌لیگی: اوشبو هفته‌لیک ۱۳۸۶ نچی ییل نینگ میزان آیی دن بویان اوز مطبوعاتی حیاتی‌گه

باشله‌ب، اخباری کاغذده، تورت بیت‌ده، بیر مینگ تیرازده عبدالرحیم اوراز، الله نظر نظری، عمرقل الله یاری و عبدالمجید توران نظرلری آستیده چاپ ایتیلده‌دی. اوشبو هفته‌لیک هم افغانستان‌ده‌گی تورکمن‌لر فرهنگی انجمنی نینگ اختصاصی نشریه‌سی بولیب اورگانیک مطبوعاتی فعالیت قیلب کیلماقده.

اوشبو مقاله نینگ یازیش‌گه قوییده‌گی قیناقلردن فایده‌لہ‌نیلگن:

۱. آهنگ، پوهاند محمد کاظم، سیر ژورنالیزم در افغانستان، چاپ بنگاه انتشاراتی میوند، کابل ۱۳۸۷ صفحات ۳۰-۷۶

۲. اوشه اثر، ۱۳۹ بیت

۳. یولدوز جریده‌سی نینگ تورلی کلکسیون‌لری ۱۳۵۷ ییل دن ۱۳۷۴ نچی ییل لر

۴. قویاش فصلنامه‌سی کلکسیونی ۱۳۷۱-۱۳۷۳ ییل لر

۵. توغری یول مجله‌سی کلکسیونی

۶. یاغدو مجله‌سی نینگ کلکسیونی

۷. چاووش مجله‌سی، ۵-۶. سان‌لری

۸. ییلگی هفته‌لیگی کلکسیونی ۱۳۸۶-۱۳۸۴ ییل لر

۹. اولوس جریده‌سی نینگ تورلی سان‌لری

۱۰. ایشانچ جریده‌سی نینگ کلکسیونی ۱۳۸۷-۱۳۸۶ ییل لر

۱۱. کوره‌ش جریده‌سی نینگ کلکسیونی ۱۳۸۷-۱۳۸۶ ییل لر

۱۲. میمنه جریده‌سی نینگ کلکسیونی ۱۳۸۷-۱۳۸۶ ییل لر

۱۳. ایلدیز جریده‌سی، بیرینچی سانی سنبله آیی ۱۳۸۷ نچی ییل

۱۴. نوایی آی‌لیگی ۱۳۸۷ نچی ییل، ایگینچی سانی، سنبله آیی

۱۵. وطن‌داران هفته‌لیگی، کلکسیون‌لری

۱۶. ایپک یولی، بیرینچی سانی، سرطان آیی، ۱۳۸۸ نچی ییل

۱۷. بولاق آی لیگی، ایگینچی ییل، آلتینچی سان، جوزا آیی ۱۳۸۸ نچی ییل

۱۸. ایزگو - تویغو آی لیگی، ۱۳۸۷ نچی ییل، جدی آیی

۱۹. آیدین مجله سی کلکسیون، ۱۳۸۷ نچی ییل

۲۰. آیدین فاریاب هفته لیگی کلکسیون، ۱۳۸۷ نچی ییل

۲۱. آیدین تالقان آی لیگی، ۱۲ نچی سان ۱۳۸۷ نچی ییل

۲۲. آیدین اندخوی آی لیگی کلکسیون، ۱۳۸۵ نچی ییل

۲۳. آیدین سرپل آی لیگی کلکسیون، ۱۳۸۶ نچی ییل

۲۴. آق یول، بیرینچی سانی، ۱۳۸۸ نچی ییل

یازوچی: الحاج محمد کاظم امینی

Presented by:

BAYANI SOCIAL & CULTURAL FOUNDATION

www.bayanifoundatuon.com